

Hallituksen strategiaistunto 26.9.2016

HALLITUKSEN LINJAUS ARKTISEN STRATEGIAN PÄIVITYKSEN PAINOPISTEISTÄ

Suomen arktinen strategia julkaistiin elokuussa 2013. Strategian päivityksessä täsmennetään hallituksen tavoitteita niin arktiseen kehitykseen kuin Suomen arktiseen rooliin liittyen. Niin ikään päivityksessä käydään läpi olemassa olevan strategian tavoitteet ja toimet hallitusohjelman tavoitteiden ja painopistealueiden näkökulmasta sekä priorisoidaan strategian toimenpiteitä. Päivityksessä on huomioitu vuonna 2015 julkaistujen raporttien *Kasvua pohjoisesta ja Pohjoinen tahtotila* suositukset sekä huhtikuussa 2016 julkaistu EU:n arktinen tiedonanto.

Tavoiteltu kehitys arktisella alueella

Arktisen toimintaympäristön globaali merkitys kasvaa. Ilmastomuutoksen vaikutusten ehkäiseminen, ympäristönsuojelu ja kansainvälisen politiikan kysymykset tiivistävät vuoropuhelua arktisista kysymyksistä. Keskeyttämättömällä ja aktiivisella kansainvälisellä yhteistyöllä kyetään neuvotteluteitse ratkaisemaan esiin nousevat ristiriitatilanteet. Arktinen alue säilyy turvallisuuspoliittisesti vakaana, joskin kasvavien intressien alueena.

Poikkeuksellinen arktinen ympäristö pysytään säilyttämään yhteisin varautumis- ja

suojelutoimin. Arktisen alueen merkityksen kasvun myötä avautuvia uusia mahdollisuuksia hyödynnetään työllisyyden ja hyvinvoinnin vahvistamiseksi kestäväen kehityksen asettamissa rajoissa.

Myös näistä periaatteista vallitsee laaja kansainvälinen yhteisymmärrys. Arktisten yhteisöjen ja alkuperäiskansojen elinvoima vahvistuu, ja monipuoliset verkostot tiivistyvät niin arktisten yhteisöjen kesken kuin niiden välilläkin.

Suomen arktinen ulko- ja EU-politiikka

Suomi pyrkii vahvistamaan arktisen alueen turvallisuuspoliittista vakautta ja lisäämään elinvoimaa kestäväen kehityksen reunaehtojen rajoissa. Hallituksen tavoitteena on, että Suomi on johtava toimija kansainvälisessä arktisessa politiikassa niin Euroopan unionissa kuin globaalistikin. Tavoitteena on myös, että Suomi on keskeinen ratkaisujen tuottaja erilaisiin arktisen kehityksen pulmakysymyksiin niin innovatiivisten tuotteiden kuin toimintatapojenkin kautta. Hyödyntämällä vahvemmin suomalaista osaamista arktisen alueen kehityksessä voidaan saavuttaa merkittäviä kestäväen kasvun ja työllisyyden vaikutuksia myös kotimaassa. Alkuperäiskansojen oikeuksien

edistäminen on keskeinen osa Suomen arktista politiikkaa.

Näkyvyyden ja vaikuttavuuden vahvistaminen arktisessa politiikassa edellyttää käynnissä olevien ja alkavien Suomen puheenjohtajuuksien, etenkin Arktisessa neuvostossa ja Arktisessa talousneuvostossa, tehokasta hyödyntämistä kansainvälisen dialogin ja arktisen politiikkamme tavoitteiden hyväksi. Tätä tavoitteellista työtä on jatkettava myös puheenjohtajuuskausien jälkeen. Suomi edistää arktisen toimintaympäristön vakautta ja turvallisuutta kehittämällä alueella laaja-alaista, normiperusteista monenkeskistä yhteistyötä. Arktisessa neuvostossa erityinen painoarvo on

yhteistyön edistäminen neuvoston kahden päätehtävän, ympäristönsuojelun ja kestävä kehityksen alalla.

Suomi pitää Euroopan unionia keskeisenä arktisen alueen toimijana ja tukee EU:n arktisen politiikan vahvistumista. Suomen näkö-

kulmasta arktisen politiikan tulisi olla yksi EU:n ulkosuhdetoiminnan painopistealueita. Suomi vaikuttaa Euroopan unionissa EU:n kolmannen arktisen tiedonannon Suomen arktisen strategian mukaisten tavoitteiden toimeenpanoon.

Arktisen strategian päivityksen prioriteetit

Suomen vuonna 2013 julkaistun arktisen strategian päälinjat ovat edelleen voimassa. Arktisesta toiminnasta halutaan Suomelle kasvua ja kilpailukykyä arktista ympäristöä kunnioittaen. Suomi vastaa ilmastonmuutoksen ja ympäristönsuojelun haasteisiin kansainvälisen yhteistyön kautta. Arktisen neuvoston puheenjohtajuus ja kansainväliset sopimukset sekä järjestöt ovat keskeiset vaikuttamisen väylät.

Arktisuus on yksi keskeinen näkökulma toteutettaessa hallituksen toimintasuunnitelman kärkihankkeita. Erityisen tärkeää on huomioida se työllisyyden ja kilpailukyyn kärkihankkeissa, esimerkiksi cleantechin ja biotalouden toimenpiteissä. Lisäksi Team Finlandin

kasvuohjelmat, maakuvatyö ja matkailun edistäminen tukevat osaltaan arktisen politiikan toteuttamista.

Hyödyntääkseen Suomen arktista sijaintia ja suomalaista kylmäosaamista hallitus tehostaa jo olemassa olevien tuki-instrumenttien, etenkin Finpron ja Team Finlandin kasvuohjelmien käyttöä. Hallitus purkaa lainsäädännöllisiä ja muita esteitä, esimerkiksi työvoiman liikkuvuuden esteitä Pohjoismaissa ja jäänmurtajien myynnin esteitä USA:han. Hallitus edistää isoja infrastruktuurin hankkeita ja suomalaisten konsortioiden kokoamista sekä Suomen arktista matkailubrändiä.

Päivityksessä halutaan kiinnittää erityishuomiota kolmeen kysymykseen:

Suomen arktinen osaaminen, kestävä matkailu ja infrastruktuurin ratkaisut

1 Strategiassa määritellyt *arktisen osaamisen* tavoitteet ovat yhä edelleen ajankohtaisia. Arktista tutkimusta on vahvistettu eri toimin, ja käytännössä kaikki vuoden 2013 strategiassa identifioitujen toimet on joko toteutettu tai ne ovat luonteeltaan jatkuvaa toimintaa. On välttämätöntä hyödyntää tutkimusta muun muassa kylmässä työskentelyssä, energiatehokkaassa rakentamisessa ja vakauden säilyttämisessä. Arktisen osaamisen ylläpitäminen, kehittäminen ja markkinoiminen on keskeistä liiketoimintamahdollisuuksien luomisen ja hyödyntämisen kannalta.

2 *Matkailuliiketoiminnan* kasvu arktisella alueella edellyttää vastuullisuutta, joka ottaa huomioon luonnon haavoittuvuuden, alkuperäiskansojen oikeudet sekä turvallisuuden ja laadun varmistamisen. Kestävässä

matkailu-destinaatio-ohjelmassa kiinnitetään huomiota kestävyden kaikkiin osa-alueisiin. Ohjelman toteutus vaatii onnistuakseen räätälöityä, sektorirajat ylittävää yhteistyötä. Arktisuus nostetaan kansainvälisen matkailumarkkinoinnin kärjeksi Suomen markkinointiviestintästrategiassa. Tavoitteena on, että arktisuuteen liittyvät attribootit vahvistuvat positiivisesti.

3 *Infrastruktuurin* keskeiset ratkaisut ovat yhteydessä valmisteilla oleviin selvityksiin Koilliskaapelin tietoliikennekaapelista, arktisen alueen langattomasta verkkohankkeesta ja Helsingin ja Tallinnan välisestä tunnelihankkeesta. Selvitysten valmistuttua on mahdollista muodostaa laajempi visio infrastruktuurin osalta ja ottaa kantaa hankkeisiin hallituksessa.

Päivitetyn strategian toteutumisen seuranta

Arktisen strategian päivityksestä laaditaan konkreettinen toimenpidesuunnitelma. Suunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan hallituksen strategiaistunnoissa. Hallituksen strategiasihteeristö työstää yhteistyössä minis-

teriöiden kanssa konkreettisen toimenpidesuunnitelman, jossa täsmennetään kunkin painopistesektorin ja keskeisten toimenpiteiden sisältö, aikataulu ja vastuutaho.

ARKTISEN STRATEGIAN PAINOPISTEET

ARKTINEN ULKO- JA EU-POLITIIKKA

- AN-puheenjohtajuuden vahva hoito
- Arktisten ja pohjoismaisten asioiden synergiat
- BEACin ja PU:n hyödyntäminen
- Kahdenväliset arktiset kumppanuudet
- Johtajuus EU:n arktisessa politiikassa
- Kv. ympäristösopimukset ja yhteistyö

KESTÄVÄ MATKAILU

- Kestävä matkailu-destinaatio-ohjelma
- Rääätälöity sektoreiden välinen yhteistyö
- Kv. matkailumarkkinoinnin kärki
- Stopover-palvelujen kehittäminen

ARKTINEN OSAAMINEN

- Tutkimuksen hyödyntäminen
- Kylmäosaamisen ylläpitäminen, kehittäminen ja markkinointi
- Liiketoimintamahdollisuuksien luominen ja hyödyntäminen

Suomi pyrkii vahvistamaan arktisen alueen ympäristön suojelua, turvallisuuspoliittista vakautta ja lisäämään alueen elinvoimaa kestävän kehityksen reunaehtojen rajoissa.

TAVOITTEENA ON,
ETTÄ SUOMI ON

**Johtava toimija
kansainvälisessä
arktisessa politiikassa**

JA

**Keskeinen
ratkaisujen tuottaja
arktisen kehityksen
pulmiin**

Hyödyntämällä vahvemmin suomalaista osaamista arktisen alueen kehityksessä voidaan saavuttaa merkittäviä kestävän kasvun ja työllisyyden vaikutuksia myös kotimaassa.

Alkuperäiskansojen etujen edistäminen on keskeinen osa Suomen arktista politiikkaa.

INFRASTRUKTUURI

- Koilliskaapeli-selvitys
- Esiselvitys langattomasta verkosta
- Muu infran kehitys